

Львівський національний університет імені Івана Франка

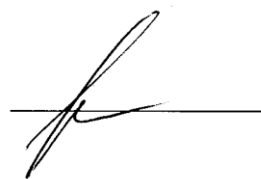
Факультет педагогічної освіти

Кафедра загальної педагогіки та педагогіки вищої школи

Затверджено

на засіданні кафедри загальної педагогіки
та педагогіки вищої школи
факультету педагогічної освіти
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 1 від 27 серпня 2020 р.)

Завідувач кафедри
проф. Квас О. В.

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
ДО ВИВЧЕННЯ КУРСУ
МОНІТОРИНГ ТА ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ**

**для студентів факультету педагогічної освіти
підготовки другого (магістерського) рівня вищої освіти**

Львів 2020/21

ВИТЯГ З НАВЧАЛЬНОГО ПЛАНУ

Семестр	Усього годин	Кількість годин, відведених на:			Форма звітності
	120	лекції	практично-семінарські заняття	самостійну роботу	
2		32	16	72	іспит

Лекційні заняття:

Лектор: доц. Біляковська Ольга Орестівна

Дні консультації:

◇ ****, кафедра педагогіки та педагогіки вищої школи (вул. Туган-Барановського, 7); **** (вул. Університетська, 1).

Контакти:

кафедра педагогіки та педагогіки вищої школи

вул. Туган-Барановського, 7.

тел. 239-47-65.

Інтернет-сторінка: <https://pedagogy.lnu.edu.ua/department/pedagogy>

Мета та завдання навчальної дисципліни

Головною метою навчальної дисципліни «Моніторинг та оцінювання якості освіти» є формування цілісного уявлення з питань оцінювання, вимірювання, моніторингу як важливих складових системи освіти, що сприяють оптимізації освітнього процесу в контексті навчання і викладання, вдосконаленню освітніх програм, забезпечують достовірною інформацією про розвиток освітньої системи на шляху забезпечення якості.

Зміст курсу надає уявлення про цілісну професійну діяльність фахівця освітніх, педагогічних наук, сприяє формуванню цілісного бачення щодо оцінювання та моніторингу якості освіти, гуманістичної спрямованості мислення.

Основні завдання курсу – усвідомлення майбутніми спеціалістами практичної значущості контролю й оцінювання в освітньому процесі; вивчення основних положень щодо забезпечення якості освіти; розуміння сутності та соціального значення контрольно-оцінювального компонента у професійній діяльності фахівця освітньої галузі; набуття й удосконалення знань з питань педагогічних вимірювань і моніторингу якості освіти; оволодіння навичками для здійснення оцінювання та моніторингу різних аспектів освітньої сфери.

Мета кожного заняття – реальне співробітництво та взаємодія викладача зі студентами, досягнення високої комунікативності, включення кожного студента в освітній процес. Проведення семінарських занять передбачає самостійну підготовку студентів й обговорення у групах творчих робіт, проєктів, інноваційних напрямів дослідження, які висвітлено у науково-методичній літературі.

Інформація щодо здійснення оцінювання навчальних досягнень студентів

Оцінювання навчальних досягнень студентів упродовж семестру здійснюються на основі рейтингової системи за шкалою від 0 до 100 балів. Підсумковий семестровий контроль у формі екзамену передбачає виставлення підсумкової оцінки з дисципліни «Моніторинг та оцінювання якості освіти» на основі набраних балів (поточна навчальна діяльність, самостійні роботи, модульне тестування, міні-проєкт) – 50 балів; та екзамену – 50 балів.

Передбачено такі види оцінювання навчальної діяльності студентів:

- ✓ *поточний контроль* навчально-пізнавальної діяльності на семінарських заняттях (доповідь, повідомлення, участь у дискусіях тощо), максимально – 3 бали;
- ✓ *самостійна робота студента* – виконання завдання з кожного модуля, максимальна кількість – 5 балів; *міні-проєкт* – максимально 10 балів.
- ✓ *підсумковий контроль* – модульне тестування після завершення змістового модуля, МТ1 – 7 балів; МТ2 – 7 балів.

Міні-проект

Обсяг міні-проекту становить не менше визначеної кількості сторінок формату А4 (див.: завдання). Виконання міні-проекту передбачає дотримання запропонованого алгоритму та наступної структури:

1. *титильна сторінка*;
2. *вступ* (у ньому обґрунтовують важливість теми, проблеми);
3. *головна частина* (у ній розкриваються основні питання);
4. *висновок* (коротке узагальнення);
5. *використана література*, включаючи Інтернет-джерела (вказують з дотриманням загальноприйнятих вимог).

☞ на стандартних листках (формат А4) викласти інформацію за опрацьованою літературою, дотримуючись структури та складеного плану.

Виконаний міні-проект вкладаються в окремий файл та здається керівнику семінару (****). Після встановленого терміну роботи не приймаються.

ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль 1. Теоретико-методичні основи оцінювання в системі забезпечення якості освіти

Семінарське заняття № 1

Тема: Педагогічне оцінювання в системі освіти: сучасний стан та перспективи розвитку

§ Питання для обговорення:

1. Реформування освіти в контексті забезпечення якості.
2. Сучасний стан та тенденції розвитку системи оцінювання.
3. Місце, роль та значення вимірювань в освіті.
4. Стратегічні напрями розвитку та завдання оцінювальних систем.

Ключові слова: освіта, якість, оцінювання, система, освітні вимірювання, оцінювальні системи.

☞ Завдання для «презентації». Ознайомтесь із вибраними підрозділами підручників/посібників. Здійснити аналіз поняття освіта.

☞ Дискусійне питання. Якість освіти, що вона означає? Проаналізуйте та обговоріть кроки до вирішення спірного питання, використовуючи метод «Прес», за яким студенти обґрунтовують свою думку у такий спосіб: а) позиція («Я вважаю, що ...», «На мій погляд, ...»); б) обґрунтування («... тому, що...»); в) приклад («Так, наприклад, ...»); г) висновки («Отож, ...», «Підсумовуючи, зазначимо ...»).

Рекомендована література: 1; 2; 5; 9; 12; 14; 16; 18.

Семінарське заняття № 2

Тема: Загальні засади оцінювання результатів навчання

📖 Питання для обговорення:

1. Педагогічне оцінювання: прикладна наука та процес практичної діяльності.
2. Особливості оцінювання в освітньому процесі. Функції, вимоги, принципи. Форми та види педагогічного оцінювання. Критерії оцінювання.
3. Контроль за якістю освіти в освітньому закладі.

Ключові слова: педагогічне оцінювання, освітній процес, критерії, контроль, якість освіти.

● Питання: 1. Покажіть залежність методів оцінювання від мети і форми оцінювання навчальних досягнень учнів/студентів; 2. Визначте загальні критерії оцінювання навчальних досягнень учнів/студентів, як вони реалізуються в нормах оцінок. 3. Оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими потребами (Листок рекомендацій).

Рекомендована література: 1; 2; 5; 9; 11; 12; 14; 16; 18.

Семінарське заняття № 3

Тема: Тестові технології як засіб визначення результатів навчання

📖 Питання для обговорення:

1. Поняття про педагогічну діагностику.
2. Тестові технології та стандарти якості.
3. Інноваційні методи оцінювання.

Ключові слова: педагогічна діагностика, тест, види оцінювання, вимірювання, методи.

● Питання: Порівняльна характеристика портфоліо та тестування як методів підсумкового контролю знань студентів.

📖 Завдання для «презентації». Створюємо якісний тест (до проблеми конструювання тестів).

Рекомендована література: 3; 4; 7; 8; 9; 12; 13.

Семінарське заняття № 4-5

Тема: Якість освіти: сучасні тенденції та підходи

📖 Питання для обговорення:

1. Загальна характеристика оцінювальних підходів у зарубіжних країнах.
2. Якість освіти та якість підготовки майбутнього фахівця.
3. Показники та критерії якості освіти.
4. Специфіка процесу забезпечення якості в системі вищої освіти України.
5. Модульний контроль.

Ключові слова: освіта, якість, якість освіти, вища освіта, середня освіта, дошкільна освіта; якість підготовки.

● Питання: 1. Система забезпечення якості середньої освіти в Україні. 2. Європейські стандарти щодо внутрішнього забезпечення якості у ЗВО. 3. Теорія та практика оцінювання успішності студентів/учнів у європейських країнах. 4. Освітня програма підготовки вчителя: компетентнісний підхід.

Завдання для самостійної роботи. Аналіз нормативно-правової бази України в контексті проблеми забезпечення якості освіти (результати оформити у вигляді таблиці).

Рекомендована література: 2; 3; 7; 9; 13; 15; 18; 19.

Змістовий модуль 2. Система моніторингу якості освіти

Семінарське заняття № 6

Тема: Моніторинг якості освіти як комплексне оцінювання освітнього процесу

§ *Питання для обговорення:*

1. Етапи становлення моніторингу якості освіти.
2. Сутність, принципи, функції та завдання моніторингу.
3. Специфіка моніторингових досліджень.

Ключові слова: моніторинг, якість освіти, завдання, моніторингові дослідження.

● Питання: Таксономія цілей навчання. Різниця у підходах.

📖 Завдання для «презентації». Моніторинг в освіті.

Рекомендована література: 1; 2; 3; 4; 6; 12; 13; 14.

Семінарське заняття № 7

Тема: Моніторинг як важлива складова забезпечення якості освіти

§ *Питання для обговорення:*

1. Технології моніторингу якості освіти.
2. Педагогічний моніторинг як інструмент керування освітнім процесом.
3. Теоретичні засади тестології. Тест як основна форма моніторингу знань.
4. Модульний контроль.

Ключові слова: моніторинг, педагогічний моніторинг, освітній процес, тестування.

👥 Робота у мікрогрупах. Тестовий контроль (сутність, переваги і недоліки).

● Питання для роздумів: Однією із важливих вимог до оцінювання результатів навчально-пізнавальної діяльності є об'єктивність контролю. Як поєднати цю вимогу з необхідністю врахування індивідуальних особливостей студентів/учнів?

Рекомендована література: 1; 2; 3; 5; 8; 13; 14.

Семінарське заняття № 8

Тема: Моніторингові дослідження у системі освіти

§ *Питання для обговорення:*

1. Національні системи моніторингу якості освіти.
2. Регіональні програми моніторингу якості освіти.
3. Міжнародні моніторингові дослідження.
4. Розповсюдження моніторингової інформації.

Ключові слова: моніторинг, педагогічний моніторинг, моніторингові системи, якість освіти.

● Питання для роздумів: 1. Моніторинг як кваліметричний інструмент.

Завдання для самостійної роботи. Короткий глосарій основних понять з оцінювання та моніторингу якості освіти (зміст, визначення, пояснення).

Рекомендована література: 2; 3; 4; 8; 14.

МІНІ-ПРОЄКТ

Забезпечення якості освітньої діяльності в закладі освіти

Максимальна оцінка – 10 балів

Мета: осмислення та розробка основних заходів, спрямованих на забезпечення якості освіти в освітньому закладі.

Завдання: на основі вивчення науково-педагогічної літератури, нормативних документів, практичного досвіду розробити *Програму* заходів із забезпечення якості освіти освітнього закладу (на вибір – у дошкільному закладі освіти, школі, університеті) за таким планом:

1. Заходи, спрямовані на вдосконалення навчальних/освітніх програм.
2. Заходи, спрямовані на підвищення кваліфікації педагогічних / науково-педагогічних працівників.
3. Заходи, спрямовані на вдосконалення методів викладання та підвищення рівня об'єктивності оцінювання.
4. Політика освітнього закладу щодо формування контингенту вихованців / учнів / студентів.
5. Встановлення зворотних зв'язків між учасниками освітнього процесу.
6. Сформулювати рекомендації щодо забезпечення якості освітньої діяльності закладу освіти.

Критерії оцінювання самостійної роботи (міні-проект)

№ п/п	Критерії оцінювання	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань і визначення методів дослідження	2
2.	Критичний аналіз суті та змісту першоджерел (науково-педагогічної літератури, нормативно-правових документів). Виклад фактів, ідей, результатів дослідження структурно та в логічній послідовності	6
3.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел	2
Загальна кількість балів		10

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль, модульний контроль, самостійна робота, міні-проект – 50 балів		Іспит	Сума
Зм. модуль 1 Т1 – Т5	Зм. модуль 2 Т6 – Т8	50	100
22	28		
ПК(10)+МК(7)+СР(5)	ПК(6)+МК(7)+СР(5+10)		

♪ Т1, Т2 ... Т8 – теми змістових модулів, СР – самостійна робота студента, МК – модульний контроль, МП – міні-проект.

Шкала оцінювання: Університету, національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка ECTS	Визначення	За національною шкалою	
			Екзаменаційна оцінка, оцінка з диференційованого заліку	Залік
90–100	A	Відмінно	Відмінно	Зараховано
81 – 89	B	Дуже добре	Добре	
71 – 80	C	Добре		
61 – 70	D	Задовільно	Задовільно	
51 – 60	E	Достатньо		

Рекомендована література

Основна

1. Біляковська О. О., Мицишин І. Я., Цюра С. Б. Дидактика вищої школи: навч. посібник. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2013.
2. Вимірювання в освіті: підручник / за ред. О. В. Авраменко. Кіровоград, 2011.
3. Локшина О. І. Моніторинг якості освіти: світові досягнення та українські перспективи. Київ: К.І.С., 2004.
4. Лукіна Т. О. Моніторинг якості освіти: теорія і практика. Київ: Вид. дім «Шкільний світ», 2006.
5. Педагогічне оцінювання і тестування. Правила, стандарти, відповідність / Я. Я. Болюбаш, І. Є. Булах, М. Р. Мруга, І. В. Філончук. Київ, 2007.

Додаткова

6. Берещук М. Я. Тестовий контроль та рейтингова оцінка знань студентів. Харків, 2001.
7. Біляковська О. Система забезпечення якості професійної підготовки майбутніх учителів у Республіці Польща та в Україні: порівняльний аналіз : монографія / за ред. С. Сисоєвої. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020.
8. Гопкінс Д. Оцінювання для розвитку школи. Пер. з англ. Г. Вець. Львів: Літопис, 2003
9. Гронлунд Норман Е. Оцінювання студентської успішності. Київ: НМЦ «Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні», 2005.
10. Сак Т. В. Індивідуальне оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами в інклюзивному класі: наук.-метод. посіб. Київ: Плеяди, 2011.
11. Сікорський П. І., Біляковська О. О. Моделювання контрольних оцінювальних систем у середній школі: монографія. Львів, 2010.
12. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG). Київ: ТОВ «ЦС», 2015.
13. Ярощук Л. Г. Основи педагогічних вимірювань та моніторингу якості освіти: навч. посібник. Київ: Слово, 2010.

Інтернет-джерела

14. Біляковська О. Якість освіти: до генези поняття. Збірник наукових праць «Педагогічні науки». 2017. Вип. LXXVI. Том I. С. 24-28. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znppn_2017_76%281%29__6
15. Біляковська О. Контрольно-оцінювальна діяльність у дискурсі професійної підготовки майбутнього вчителя. Збірник наукових праць «Педагогічні науки». 2018. Вип. LXXXIV. Том 2. 2018. С. 73-77. URL: http://ps.stateuniversity.ks.ua/file/issue_84/part_2/16.pdf
16. Закон України «Про вищу освіту» із змінами. URL: <https://zakon.help/law/1556-VII>

17. Закон України «Про освіту» від 16.07.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
18. Наказ Міністерства освіти і науки України № 776 від 16.07.2018 року «Про затвердження Концепції розвитку педагогічної освіти». URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-konceptsiyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti>.
19. Національна рамка кваліфікацій. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF>

ЕКЗАМЕНАЦІЙНІ ПИТАННЯ

1. Генеза понять «освіта», «якість», «якість освіти», «оцінювання», «моніторинг».
2. Залежність трактування поняття «якість освіти» від цілей, цінностей, ресурсів зацікавлених сторін, а також загального контексту.
3. Основні тенденції розвитку вищої освіти в сучасному світі.
4. Становлення та розвиток проблеми забезпечення якості вищої освіти в світовій та національній освітній практиці.
5. Історія розвитку педагогічного оцінювання.
6. Процес навчання та процес оцінювання, їх взаємозв'язок.
7. Основні педагогічні вимоги до контролю й оцінювання успішності учнів/студентів.
8. Головні принципи контролю й оцінювання навчальних досягнень учнів/студентів.
9. Функції контролю й оцінювання результатів навчання у системі освіти.
10. Вимоги до оцінювання навчальних досягнень учнів/студентів.
11. Структурні компоненти контролю навчальних досягнень учнів/студентів.
12. Форми організації контролю в освітньому процесі.
13. Переваги та недоліки різних методів контролю знань учнів/студентів.
14. Види контролю навчальних досягнень студентів.
15. Методи контролю навчальних досягнень учнів/студентів.
16. Зміст понять «оцінка», «відмітка», «бал».
17. Психологічні особливості оцінювання успішності учнів/студентів.
18. Поняття «критерії оцінювання» та «норми оцінювання» знань, умінь, навичок студентів.
19. Якісна характеристика рівнів навчальних досягнень учнів.
20. Причини необ'єктивності педагогічної оцінки.
21. Самоконтроль і самооцінка в освітньому процесі.
22. Таксономія освітніх цілей (таксономія Б. Блума).
23. Види оцінювальних шкал і можливості їх застосування.
24. Рейтингова система оцінювання навчальних досягнень студентів.

25. Традиційна й рейтингова системи оцінювання в освітньому процесі: порівняльний аналіз.
26. Види оцінювання успішності учнів/студентів у європейських країнах.
27. Контрольно-оцінювальна діяльність вчителя/викладача.
28. Формувальне оцінювання: цілі та види.
29. Сутність поняття «портфоліо», його види та особливості оцінювання.
30. Зовнішнє незалежне оцінювання: зміст, процедура, організаційно-технологічне забезпечення.
31. Тестовий контроль: сутність, переваги, недоліки.
32. Сутність поняття «тест успішності».
33. Тест як засіб педагогічного вимірювання.
34. Основні критерії якості діагностичних тестів.
35. Історія становлення та розвитку тестування.
36. Класифікація педагогічних тестів.
37. Основні (дидактичні, технологічні) вимоги до оцінки якості тестових завдань.
38. Переваги та недоліки різних форм тестових завдань.
39. Порівняльна характеристика портфоліо та тестування як методів підсумкового контролю знань студентів.
40. Нормативні документи, які стали основою для розвитку системи забезпечення якості вищої освіти в Європейському просторі.
41. Основні напрямки імплементації європейської системи забезпечення якості освіти в Україні.
42. Базові нормативно-правові акти національного рівня щодо формування системи забезпечення якості вищої освіти.
43. Місце освітніх програм у системі забезпечення якості освіти.
44. Якість підготовки фахівців у ЗВО.
45. Забезпечення якості освіти у цілях навчання, контролю, оцінювання, моніторингу.
46. Зміст поняття «педагогічний моніторинг» та «освітній моніторинг».
47. Теоретичні аспекти освітнього моніторингу.
48. Об'єкти моніторингу якості освіти.
49. Стратегічні завдання моніторингу якості освіти.
50. Педагогічний моніторинг як інструмент керування освітнім процесом.
51. Етапи становлення моніторингу якості освіти.
52. Головні вимоги щодо ефективності моніторингу.
53. Основні функції педагогічного моніторингу.
54. Головні принципи моніторингових досліджень.
55. Види моніторингових досліджень.
56. Класифікація освітнього моніторингу.
57. Основні етапи моніторингових досліджень.
58. Моделі освітніх індикаторів якості освіти.

59. Показники (індикатори) моніторингу якості освіти.
60. Характеристика етапів моніторингу навчальної діяльності.
61. Мета проведення міжнародних порівняльних досліджень.
62. Міжнародні програми оцінювання освітніх досягнень учнів (PISA, TIMSS).

*Навчально-методичні матеріали
до проведення семінарських занять
із курсу «Моніторинг та оцінювання якості освіти»
уклала доц. Біляковська О.О.*